

**Південноукраїнська організація
«Центр філологічних досліджень»**

**Міжнародна науково-практична
конференція**

**«ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ
В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО ГУМАНІТАРНОГО
ЗНАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

21–22 грудня 2018 р.

**Одеса
2018**

УДК 80«20»(063)
Ф 54

Ф 54 **Філологічні науки в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття:** Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 21–22 грудня 2018 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2018. – 128 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку рішенням Правління ГО «Південно-українська організація «Центр філологічних досліджень» від 24 грудня 2018 р. (протокол № 111).

УДК 80«20»(063)
Ф 54

Цвид-Гром О.П.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська область, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Становлення студентів у контексті їхнього майбутнього фаху постійно знаходиться в центрі уваги вищої школи. Освітні програми, навчальні плани, структурно-логічні схеми та система освітньо-педагогічного процесу побудовані на ґрунті гармонізації розвитку студента і як особистості, і як фахівця та забезпечують формування необхідних фахових компетентностей.

Одним із чинників професійної підготовки майбутніх фахівців є мовна освіченість. Відомо, що мова й думка – завжди поруч, бо мова є самовираженням особистості, вона охоплює всі сфери суспільного життя – освіту, науку, мистецтво тощо. Мова як інструмент здобуття знань займає особливе місце в освітньому процесі закладів вищої освіти, адже основним критерієм професійної діяльності є знання свого фаху, рівень оволодіння професійною термінологією.

Сучасна наука має значну кількість праць, присвячених різним аспектам особистісного розвитку студентів у контексті їхньої професіоналізації. Питання формування професійної спрямованості досліджували В.Бабіна, Г.Айсіна, В.Сластьонін та ін. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою було предметом дослідження Л.Подоляк, В.Юрченко; розробленню загальних методик формування мовної компетенції студентів присвячені праці Л.Барановської, Л.Головатої, Л. Лучкіної та ін.; професійна лексика була предметом дослідження Н.Костриці, Т. Рукас, Н.Тоцької, Я. Януш та ін.; методичні аспекти викладання латинської мови вивчали Й. Кобів, Н. Кацман та ін.; особливості методики латинської мови як спеціальної мови медицини досліджувала О. Беляєва; класифікацію та процеси запозичення у ветеринарній термінології вивчав Ю.Рожков. Вагомим внеском у вивченні латини на факультетах ветеринарної медицини стали дослідження О.Балалаєвої.

Вивчення латинської мови у процесі освітньої підготовки студентів у закладах вищої освіти є завжди актуальним у контексті їх фаховості. Методичні аспекти у викладанні латини, на жаль, змінюються відповідно до вимог і змін освітніх нормативних документів, що обмежують кількістю годин, відведених на вивчення курсу.

Латинська термінологічна лексика має велике значення для формування професійної комунікації, полегшує процес засвоєння знань та їх реалізації у подальшій фаховій діяльності. Знання з латини – це один із засобів розвитку навичок з мови, загальної грамотності, історії, літератури, філософії.

Оволодіння основами будь-якої професії розпочинається із системи загальних і професійних знань, засвоєння галузевої фразеології та термінології, що сприяє як успішному навчанню у закладах вищої освіти, так і подальшій професійній діяльності. «Для вільного володіння усною та писемною формами професійного спілкування студенти нефілологічних ВНЗ повинні мати чималий активний лексичний запас фахової термінології» [2, с. 62], адже специфіка зазначеного стилю спілкування визначається кількістю термінів, що широко вживаються у професійно-виробничій діяльності.

Латинська мова, як і старогрецька, є своєрідним будівельним матеріалом, основним джерелом розвитку й поновлення термінологічних систем різних галузей науки. Нові лікарські препарати й наукові відкриття отримують назви з невичерпного джерела міжнародної грецько-латинської скарбниці терміоеlementів. Кількість греко-латинських медичних назв складає понад 500 тисяч термінів. У ботаніці (згідно з Міжнародним кодексом ботанічної номенклатури прийнятим XII Міжнародним конгресом в 1975 році) наукові назви усіх систематичних груп рослинного і тваринного світу повинні бути латиною. У медицині різного роду хвороби, патологічні явища, численні медичні препарати, рецептура і т.п. отримали свої назви також з фонду греко-латинських словотворчих елементів.

На сьогодні методика викладання латинської мови для студентів нефілологічних спеціальностей має високу професійну спрямованість в освітньому процесі. Терміни латинського походження – це вагомий компонент професійних знань майбутніх фахівців. Знання латинської термінології допомагає студентам під час вивчення спеціальних курсів, розвиває логічне мислення, підвищує мовну культуру, сприяє розширенню світогляду.

Сучасні вчені особливу увагу акцентують на принципі інтегративності при вивченні латинської мови студентами немовних спеціальностей, посиленні зв'язків між дисциплінами гуманітарного і природничого циклу в освітніх системах [1; 4].

«Навчання термінологічної латини, зазначає О.Балалаєва, означає також створення передумов для усвідомленого засвоєння терміоеlementів греко-латинського походження, що увійшли у відповідні субмови інших наук. Реалізація цього завдання спрямована на формування професійно-термінологічної компетентності [1].

А.Качалкін акцентує на два напрями у навчанні латини. З одного боку, вивчення латинської мови, яка розглядається як загальноосвітня дисципліна, передбачає ознайомлення з мовою взагалі та її граматичною системою. Виклад історичних та культурологічних моментів дозволяє сформуванню у студентів уявлення про роль античної спадщини у формуванні сучасних європейської та світової культурних систем. З іншого боку, латинську мову слід розцінювати як свого роду профільную дисципліну або, принаймні, як невід'ємну складову інших профільних дисциплін, що становлять програму навчання на медичних факультетах [3, с. 1].

Таким чином, курс латинської мови закладає основу для подальшого оволодіння студентами професійної термінології та виконує, разом з тим, важливі загальноосвітні та виховні функції. Адже знання з латини – це один із засобів розвитку навичок з мови, загальної грамотності, історії, літератури, філософії. Окрім того, золотий фонд античної мудрості – це крилаті вислови грецьких та римських мислителів, філософів, поетів. Знання багатьох із них, вміння користуватися усталеними виразами в писемному і усному мовленні, збагачує мову, розширює коло знань, допомагає глибше зрозуміти вітчизняні та зарубіжні тексти, в яких вони широко вживаються, а, отже, вводять у скарбницю світової культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балалаєва О. Ю. Принцип інтегративності у процесі навчання латинської мови на факультетах ветеринарної медицини [Електронний ресурс] / О. Ю. Балалаєва. – Режим доступу : <http://pednauki.chdu.edu.ua/article/view/27159/24353>, вільний. – Назва з екрану.

2. Беляєва О. М. Професійно орієнтоване навчання латинської мови студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації : автореф. дис. . канд. пед. наук : 13.00.02 / О. М. Беляєва. – К., 2011. – 21 с.

3. Качалкин А. А. К вопросу о специфике преподавания латинского языка на медицинских факультетах [Электронный ресурс] / А. А. Качалкин. – Режим доступа : <http://www.kananat.narod.ru/ANATOMIA>, свободный. – Название с экрана.

4. Пастирська І. Я. Загальнонаукові передумови інтеграції змісту гуманітарних та природничих дисциплін у вітчизняній педагогіці другої половини ХХ – початку ХХІ століття [Електронний ресурс] / І. Я. Пастирська // Режим доступу : http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/Vnadsps/2011_4/11piupps.pdf, вільний. – Назва з екрану.

Цимбал Ю. О.

аспірант кафедри англійської філології

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Запозичення багатьох програм та методик із зарубіжних (переважно англомовних) методичних систем обумовлює необхідність використання оригінальної спеціалізованої літератури і, відповідно, використання спеціалізованої лексики, що потребує від перекладача здатність не тільки розпізнати термінологічні одиниці в спеціальних текстах мови оригіналу, а й адекватно передавати терміни на мову перекладу враховуючи специфіку терміносистеми та норми мови перекладу.

Процес передачі спеціальних методологічних одиниць при перекладі лінгвометодичних текстів, а також результат цього процесу, може визначати цілісність сприйняття перекладу саме тієї інформаційної картини, яка була закладена автором за допомогою термінологічної інформації та спеціальних понять.

Для ефективного перекладу лінгвометодичних термінів перекладач повинен не тільки добре володіти методами та прийомами перекладу, а й знати механізми, що керують процесами термінотворення. Знання основних способів термінотворення дозволяє уникати помилок при визначенні властивостей вихідного терміна й виборі варіантів його перекладу [5, с. 139–140].

На основі визначень Л. Бархударова та Л. Нелюбіна наводиться визначення перекладу спеціального лінгвометодичного тексту, а саме переклад, при якому досягається максимально формальна та змістовна відповідність тексту оригіналу з максимально повною і точною передачею всієї термінологічної інформації, що міститься в термінологічних одиницях оригінального тексту без порушення норм мови перекладу [1, 2, 3, 4].

Щоб досягти чіткості перекладу методологічних текстів слід дотримуватись наступних умов:

1) необхідно забезпечити правильний (адекватний) переклад окремо вибраних термінів спеціального тексту;

2) кожен перекладений термін слід перевірити з точки зору його співвідношення із лінгводидактичною терміносистемою;

3) необхідно враховувати системні відмінності термінів, зумовлені специфікою лексико-граматичних відмінностей систем мови оригіналу і мови перекладу;

4) необхідно враховувати семантичні відмінності термінів;

5) необхідно враховувати стилістичні відмінності термінів;